Cana asobnaha numaru 20 hr. Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 1. Wilnia, Niadziela 6 Studnia 1929 h. Hod V (XIII).

BIEŁARUSKAJA KRYNICA

PALITYČNAJA, HRAMADZKAJA I LITARATURNAJA HAZETA.

Adres Redakcyi i Administracyi: WILNIA, LUDWISARSKAJA 1-19. (Wilno, Ludwisarska 1-19) Redakcyja adčynienа ad 9 hadz. ran. da 4 hadz. wieč.

„Bieł. KRYNICA" kaštuje na hod—10 zał., na paŭhoda—5 zał., na 3 miesiacy — 3 zał., na 1 miesiac — 1 zał. HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Cana abwiestak: na 1-šaj staroncy 30 hr., 2 i 3 — 25 hr., na 4-aj — 20 hroš. — za radok drobnaha druku ŭ adnej pałoscy.

Chto wykarystywaje relihiju dla palityčnych metaŭ?

Polšča, idučy na ŭschod, niasła z saboj katalictwa ŭ łacinskim abradzie i ŭ polskaj adziežy. Pry hetym na polskuju adziežu, h. zn. na polskuju mowu zwaročywała nia mienšuju ŭwahu, čym na samyja dohmaty katalickaj wiery. Hetak było daŭniej, hetak jošć i ciapier.

Pasla złučeńnia Polščy z Litwoju (žanimstwa Jahajły z Jadwihaj, Lublinskaja wunija) pierad polskim duchawienstwam adčyniajucca wialikija prastory na ŭschod i poŭnač, zasielenyja Biełarusami i Litoŭcami. Zdajecca było-b zusim prosta i naturalna, kab katalickaje duchawienstwa ŭziało Kryž Chrystowy i pajšło da hetych narodaŭ zasiawać i ŭzmacniać ziernie Nawuki Božaj u tej mowie, jakoju hawaryła tamašniaje nasielnictwa. Adnak stałasia inakš. Polskaje duchawienstwa brała Kryž Chrystowy, ale razam z hetym brała z saboju polskuju mowu, polskuju knižku, polskija zwyčai i starałasia ich pryščapić Biełarusam i Lićwinom. Takim paradkam polski imperyjalizm rabiŭ swaju rabotu, idučy z kryžam i nawukaj Chrystowaj. Mahčyma, što kali-b Biełarusy i Lićwiny žyli nia ŭ susiedztwie z Polščaj, a niehdzie dalej, tam kala Kąspijskaha mora, ci ŭ Afrycy, to polskija misijanery i stali-b na hrunt misyjny; heta znača, pastaralisia-b nawučycca našaj mowy i tady užo pašyrali-b Słowa Božaje ŭ zrazumiełaj dla nas mowie. Ale ŭ našym krai, dziakujučy susiedztwu z Polščaj, pašyrańnie Słowa Božaha abiarnułasia ŭ čysta polskaje narodnaje misijanerstwa. Palaki ŭsiej siłaju namahalisia zachapić Katalicki Kaścioł u swajo wyklučnaje karystańnie i zmanapalizawać pašyrańnie nawuki i relihii Chrystowaj u swaich rukach.

Heta im častkowa i ŭdałosia. Dziakujučy palityčnym abstawinam, pazwalajučym polskaj dziaržawie pasunucca daloka na ŭschod, polskaje duchawienstwa zachapiła ŭ swaje ruki Katalicki Kaścioł u łacinskim abradzie. Starałasia taksama zachapić i ŭnijackuju Carkwu i zrabić z hetych božych ustanowaŭ arużža polskaha imperyjalizmu.

Ale hetkaje pałažeńnie mahło trywać tolki datul, pakul narody biełaruski i litoŭski nia mieli narodnaj świedamaści i nie dachadzili swaich prawoŭ. Ciapier zusim nia toje. Hetyja narody ŭžo prabudzilisia da narodna-palityčnaha i kulturnaha žyćcia i pačali damahacca spynieńnia nacyjanalna-polskaha misijanerstwa na abšarach biełaruskalitoŭskich. Razam z hetym pačali damahacca ŭstrymańnia wynaradaŭlańnia pry pomačy Katalickaha Kaścioła, katory pawinien być dla ŭsich narodaŭ, a nia tolki dla adnych Palakoŭ.

Woś hetaje imknieńnie palityki polskaha duchawienstwa nakinuć nam polščynu pry pomačy Kaścioła i hetym pašyryć polski „stan posiadania" na ŭschodzie my i nazywajem **wykarystywańniem relihii dla palityčnych metaŭ polskaha imperyjalizmu**. Z hetym wykarystywańniem my zaŭsiody zmahalisia, bo ŭważajem jaho za niesprawiadliwaje i niazhodnaje z intencyjaj Katalickaha Kaścioła i z ducham nawuki Chrystowaj.

Ale ŭ hetaj našaj dziejnaści my spatkalisia z družnym adporam z boku palityčnych i duchoŭnych polskich kruhoŭ.

„Nia puścić u Kaścioł biełaruskaj mowy — zahałasili polskija endeki i duchawienstwa — bo heta piarečyć našym prawom, histaryčnaj tradycyi, dy j narod sam nia choča biełaruščyny!"—

Za endeckaj hałaśboj pajšli i čyny: polskija duchoŭnyja ŭłady pačali wykidać biełaruskaje duchawienstwa z biełaruskich parachwijaŭ, nasyłać tudy Palakoŭ, staralisia pahanić u wačoch narodu jaho rodnuju mowu i dakazać, što jana nia pryhožaja i nie nadajecca da nabaženstwa — słowam, usialakimi sposabami staralisia i starajucca nia ŭpuścić biełaruščyny ŭ światoje miejsca. Takuju palityku prawodzić ciapierašni Wil. Arcybiskup Jałbžykoŭski i hetuju palityku my **tak-ža nazywajem wykarystywańniem relihii i Katalickaha Kaścioła dla palityčnych metaŭ**.

Ale tut my spatkalisia z nowym, dahetul jašče niačuwanym zakidam. Horadzienskaja hazeta „Nowe Życie" ŭ numary 109 (z minułaha hodu) piša, što nie Palaki wykarystywajuć Kaścioł i relihiju dla palityčnych metaŭ, ale naadwarot, chočuć heta zrabić Biełarusy, bo jakraz jany chočuć uwiaści biełaruščynu ŭ kaścioł.

Stawiačy taki biazhłuzdny zakid, pany z endeckaj hazety „Nowe Życie" wielmi mylajucca. Sprawa ŭ tym, što my nia jdziom da polskaha nasielnictwa i nie nakidajem jamu biełaruščyny, a jdziom da swajho Biełaruskaha Narodu My chočam, kab Biełaruski Narod karystaŭsia swajej mowaj nia tolki ŭ chacie, u wioscy, u kampanii, ale taksama i ŭ kaściele, dy carkwie. Da hetaha majem swajo, Boham i pryrodaj danaje nam prawa, taksama jak majuć jaho i Palaki ŭ siabie doma, u etnohrafičnaj Polščy. Znača: **nie Biełarusy nakidajuć Palakom biełaruščynu, ale Palaki nakidajuć Biełarusam polščynu**. Hetak było daŭniej, hetak jošć i ciapier.

Dyk pytajemsia, chto wykarystywaje relihiju dla swaich palityčnych metaŭ? Adkaz jasny — heta robić polskaje duchawienstwa, jakoje ŭsimi siłami starajecca nakinuć Biełarusam polščynu i zatrymać jaje tam, dzie jana była nakinuta daŭniej.

Heta wykarystywańnie apošnim časam nia tolki nie asłabieła, ale jašče ŭzmahłosia. Kali my hlaniem ciapier na pałažeńnie biełaruskaha narodu, to pabačym, jak mocna wykarystywajecca relihija palitykaj polskaha duchawienstwa dla swaich metaŭ, pačynajučy ad probašča, ci wikaraha i kančajučy na Arcybiskupu! To ž ambony až hrymiać ciapier ad hetaha wykarystywańnia! Užo dajšło da taho, što ludziej wykidajuć siłaju z kaścioła za toje, što jany čytajuć biełaruskuju hazetu („B. Krynicu")! Woś dzie wykarystywańnie relihii dla palityčnych metaŭ!

I jak-ža wy, pany redaktary endeckich hazet, pašla ŭsiaho hetaha pašmieli jašče stawić Biełarusam zakid, u jakim winawaty wy sami?! Niaŭžo-ž wy nia bačycie ŭsiaho taho, kolki ciarpić Biełaruski Narod ad palityki polskaha duchawienstwa?! Niaŭžo-ž wy pełny ŭ tym, što čytačy wašych hazet nie pračchnucca nikoli z endeckaha čadu i nie paznajuć wašaha nialudzkaha sprytu — łhać prosta ŭ wočy i nie čyrwanieć!?

Na was, pany redaktary, spraŭdziłasia biełaruskaja prykazka: „Chto parasio ŭkraŭ, tamu i ŭ wušoch piščyć".

J. Dudar.

Za 1928 hod

Kančajučy stary hod i pačynajučy nowy, ludzi starajucca hlanuć u minuŭščynu i razważyć usie ważniejšyja padziei, jakija zdarylisia ŭ starym hodzie. Robicca heta zatym, kab paznać pryčyny tych padziejaŭ, jakija užo astalisia za nami, razważyć ich naśledki, zrabić adpawiednyja wywady i nawuku dla siabie — i z usiaho hetaha ŭłažyć plany na budučyniu. Hetak zrobim i my — i na staronkach našaj hazety budziem pa paradku źmiaščać ahlady z kožnaj haliny biełaruskaha žyćcia i palityki ahułam.

Pačniom ad palityčnaha ahladu. Hety naš ahlad my padzielim na dźwie častki: 1) ahlad biełaruskaha palityčnaha žyćcia i 2) ahlad zahraničnaj palityki.

I. Biełaruskaje palityčnaje žyćcio.

Stary hod u palityčnym žyćci byŭ dla nas taksama ciažki, jak i daŭniejšyja hady, a mo'

241096

jašče i ciažejšy. U 1928 hodzie my pieražywali ŭ našym biełaruskim žyćci šmat padziejaŭ, katoryja niaraz strasianuli da hłybini dušy našym narodam. Takimi padziejami pamiž inšym byli: sud nad Hramadoj, wybary ŭ Sojm i Senat, zabarona Arcybiskupam Jałbžykoŭskim naležać da B. Ch. D. i čytać „Biełaruskuju krynicu".

Pačniom ad Hramady. Sud nad Hramadoj pačaŭsia 23-II i končyŭsia 22-V-1928 h. — značyć ciahnuŭsia roŭna try miesiacy. Končyŭsia jon ciažkim prysudam, bo niekatoryja z hramadaŭcaŭ atrymali pa 12 hadoŭ katarhi. Našy čytačy musić dobra pomniać chod hetaha wializarnaha pracesu, katory narabiŭ stolki šumu nia tolki ŭ nas, ale i pa ŭsim świecie — dyk my nia budziem tut prypaminać usiej drobiazi, a lepš hlaniem na pryčyny i naśledki hetaha niabywałaha źjawišča ŭ biełaruskim žyćci.

Što takoje była Hramada i jakija siły jaje paklikali da žyćcia — ab hetym šmat užo hawaryłasia i pisałasia. Adny kazali, što heta Taraškiewič sa swaimi tawaryšami stwaryŭ Hramadu, druhija-ž ćwierdzili, što naadwarot — narodnyja nastroi stwaryli Taraškiewiča razam z jahonymi tawaryšami i paklikali ich na swaich pawadyroŭ.

Nam zdajecca, što hety apošni skaz bližej da praŭdy, čym pieršy. Treba źwiarnuć uwahu na toje, što žyćcio Biełarusaŭ pad Polščaj apošnimi časami stawałasia što raz to trudniejšym. Dyk narod pačaŭ šukać wychadu... i jšoŭ u Hramadu.

Kiraŭnikam polskaj palityki možam skazać toje, što kali nia źmieniacca adnosiny ŭ polskaj palitycy da Biełarusaŭ i kali biełaruski narod nie atrymaje ŭsiaho taho, što jamu praŭna naležycca, to takija źjawišču, jak Hramada, mohuć paŭtaracca jašče niaraz. Narod znajdzie sabie nowych Taraškiewičaŭ, šukajučy wychadu.

Zdajecca sprawa jasnaja, adnak niekatoryja palityki trymajucca inšaha pohladu. Jany prakanany, što nie narod i nia polskaja palityka adnosna da Biełarusaŭ stwaryli Hramadu, ale Taraškiewič i jahonyja tawaryšy. Dziakujučy takim pohladam stwaryłasia ŭžo tak zw. biełaruskaja „sanacyja", da katoraj uwajšli niekatoryja pawadyry Hramady, na čale z Astroŭskim, Łuckiewičam i Kaŭšom. Hetyja sanatary niasłušna dumajuć, što narodam lohka pakirawać, jak im zachočacca.

Wykazaŭšy naš punkt hledžańnia na sprawu Hramady, my pierachodzim da wybaraŭ u Sojm i Senat (4 i 11-III-1928 h).

Wybary hetyja adbylisia ŭ wielmi ciažkich warunkach. Administracyjnyja ŭradoŭcy ŭsimi siłami staralisia prapchnuć „adzinku". Pry hetym nie adbyłosia i biaz rožnych nadužyćciaŭ. Ab wybarnych nadužyćciach była u swaim časie ŭniesiena ŭ nowy Sojm śpiešnaja prapazycyja žadajučaja śledztwa. Prapazycyja była pryniata, Sojm pastanawiŭ nawat utwaryć adumysłowuju kamisiju, jakaja razhladzieła-b usie wybarnyja nadužyćci.

Ale hetaja sprawa dziakujučy nienarmalnym adnosinam miž Sojmam i ŭradam tymčasam nia moža być chutka wyrašana. Ministr unutranych spraŭ, ad jakoha pieradusim zaležali wybary, zajawiŭ u Sojmie, što ŭrad „pryniaŭ udzieł ŭ wybarach" i što kožny ŭrad maje prawa heta rabić.

Nia hledziačy adnak na pryjmańnie ŭčaścia ŭ wybarach uradu i wialikuju ahitacyju za kazionnuju „adzinku" urad bolšaści nie sabraŭ. Nie sabraŭby jon i taje mienšaści, jakaja ciapier jość u Sojmie, kab nia byli pakasawany śpiski na biełaruskich i ŭkrainskich ziemlach.

Na pieršy pohlad, dyk u apošnich wybarach Biełarusy wyšli asłablenymi. U papiaradnim Sojmie (wybary 1922 h.) Biełarusy zdabyli 11 mandataŭ, a ŭ prošłym hodzie tolki 10, ale pryhladajučysia bližej my bačym, što chacia lik pasłoŭ trochi pamienšyŭsia, adnak lićba hałasoŭ kidanych na biełaruskija śpiski ŭzrašla bolš jak udwaja. A kožny wiedaje, što ŭsia siła ŭ hałasoch, bo jana świedčyć ab sile i świedamaści našaha narodu. My nia majem jašče akuratnych danych ab ličbie biełaruskich hałasoŭ pa rožnych akruhach, asabliwa ŭ Lidzkim wokruzie, dzie byŭ skasawany śpisak Nr. 18 i dzie było 74 tysiačy „niaważnych" hałasoŭ. Pawodle wiestak z miascoŭ, można z całaj peŭnaściaj skazać, što na 18-ku prypała nia mienš u Lidzkim wokruzie 50 tysiač hałasoŭ. I heta tady, kali 18-ka była ŭnieważniena, a što było-b tady, kali-b jana astałasia ważnaj? Tady z hetaha śpisku prajšło-b najmienš 4 pasłoŭ.

Ale nia tolki ciažkija wybarnyja warunki i skasawańnie śpiskaŭ było pryčynaj mienšaha liku pradstaŭnikoŭ ad Biełarusaŭ narodu ŭ Sojmie, siudy treba dałučyć partyjnuju niazhodu pasiarod samych Biełarusaŭ. Tady, kali try biełaruskija partyi (B. Ch. D., Sial. Sajuz i Prawasłaŭnaje Dem. Abjadn.) imknučysia da adzinaha frontu ŭsich nacyjanalnych mienšaściaŭ u Polščy ŭwajšli ŭ wybarny blok z Ukraincami, Niemcami i Žydami, to b. hramadaŭcy nie zachacieli iści ŭ blok Nac. Mienš. Jany wystawili addzielnyja śpiski i prawiali 3 pasłoŭ u Nawahradčynie, a 1-ho razam z ukrainskim „Sielrobam" u Bieraściejskaj akruzie. Z hetakaha raźbićcia biełaruskich partyjaŭ, a tak-ža dziela taho, što ŭ Lidzkaj akruzie byli skasawany ŭsie inšyja biełaruskija śpiski, patrapiŭ skarystać Janka Stankiewič, jaki prajšoŭ razam z Wałyncam pa śpisku Nr. 41. Janka Stankiewič zdabyŭ hałasy ŭ tych pawietach, dzie była pašyrana Hramada. Pasoł-ža Wałyniec u Sojmie pakinuŭ Janku Stankiewiča i pierajšoŭ u Sialanska-Rabotnicki klub, jaki ciapier naličaje 5 pasłoŭ. Tyja-ž pasły i senatary, jakija prajšli pa śpisku Nr. 18 (pasły: Stepowič, Karuza, Jaremič i Juchniewič, senatary: Bahdanowič i Rahula) stwaryli addzielny Biełaruski Pasolski Klub. P.

(Dalej budzie.)

„Nie pakidajcie mowy našaj biełaruskaj, kab nie ŭmiorli"...

Maciej Buračok.

Z hazet.

Nijak nia chočuć zrazumieć.

Wilenskaja abšarnickaja hazeta „Słowo" u numary 2-im s. h. abhawarwajučy našu staćciu z apošniaha u 1928 h. num. „B. Krynicy" p. z. „Pakul pisać, treba raspaznać" dziwicca, što pasla apošniaha proci nas wystupleńnia Wilenskaha Arcybiskupa nacyjanalny ruch siarod Biełarusaŭ katalikoŭ nia tolki nia źmienšyŭsia, ale jašče ŭzros i pahłybiŭsia (jak my pisali ŭwa ŭspomnienaj našaj staćci). U kancy-ž „Słowa" kidaje pytańnie:

„Kaho-ž tady „Biełaruskaja Krynica" reprezentuje i starajecca zhurtawać kala swajej redakcyi — wieručych, zapraŭdnych katalikoŭ—ci „pływučych natoŭpam" u arhanizacyju tolki dziela taho, što jana „wyklataja"?...

Wielmi dziŭnym jość toje, što pany redaktary „Słowa" nia mohuć nawat i hetakaj zdajecca prostaj rečy zrazumieć. Dyk my tut im krychu wytłumačym.

„Biełaruskaja Krynica" reprezentuje sapraŭdnych katalikoŭ, ale nie Palakaŭ, tak-ža i sapraŭdnych prawasłaŭnych Biełarusaŭ. Čytačy-ž „B. Krynicy" i siabry B. Ch. D. užo nawučylisia adroźniwać katalickaść ad polskaści i dziela hetaha apošniaha zahadu Wilenskaha Arcybiskupa nie pasłuchali. Čytačy „B. Krynicy" i siabry B. Ch. D. nastolki ŭžo ŭzraśli palityčna, što na kožny nacisk adkazwajuć boišym adporam i jašče ciaśniejšym hurtawańniem.

Biełarusy kataliki dobra wiedajuć, jakija adnosiny polskaha duchawienstwa da biełaruskaha narodu. Dyk ciapier i tyja Biełarusy, katoryja dahetul da „B. Krynicy adnosilisia mienš-bolš indyferentna, pačali za jaje chapacca, bo — kažuć — musić sapraŭdy karysnaja dla nas heta hazeta, kali proci jaje hetak wystupajuć našy palityčnyja praciŭniki. Woś stul i zacikaŭleńnie „wyklataj" hazetaj, i bolšy napłyŭ u partyju B. Ch. D.

Woś wam i ŭsia zahadka!

Skul biarecca pryčepliwańnie Biełarusam komunizmu?

Bliska da ŭradu stajačaja polskaja waršaŭskaja hazeta „Głos Prawdy" źmiaściła anahdaj artykuł ab wychadzie z uradu ministra sprawiadliwaści Mejštowiča.

Staćcia duža dla nas Biełarusaŭ cikawaja pa swajmu źmiestu, ale dziela taho, što za hetu staćciu „Głos Prawdy" skanfiskawany— my staćci hetaj pieradrukoŭwać nia budziem.

Što praŭda „Kurjer Wilenski" z hetaj staćci skarystaŭ, pieradrukoŭwajučy za „Robotnikam".

Woś hałoŭnyja matywy, jakija źmiaščaje za „Robotnikam" Kurjer Wilenski" u numary 3 s. h. Ministr Mejštowič wyjšaŭ z uradu dziela taho, što linija jaho palityki była nia zhodnaja z palityčnaj taktykaj całaha ŭradu. Dalej čytajem takija skazy: b. min. Mejštowič staraŭsia zdabyć upłyŭ na ministra ziemlarobstwa Niezabitoŭskaha, u sprawach datyčačych biezpasredna jaho pryjacielaŭ. Dalej haworycca ab tym, što b. min.

J. Paźniak.

Samaŭrad wiaskowych hmin.

(Pawodle „ustawy hminnaj" Hieneralnaha Kamisara uschodnich ziamiel z dnia 26 wieraśnia 1919 h.)

Samaŭrad maje wializarnaje značeńnie ŭ žyćci hramadzkim i jość ćwiordaj padstawaj dla dziaržaŭnaha ładu. Dziaržaŭny ład biez samaŭradu prosta niemahčymy, bo dziaržaŭnyja orhany nikoli nia mohuć biaz šyrejšaha ŭčaścia hramadzianstwa achapić usich halin hramadzkaha žyćcia. Čym šyrejšy kruh dziejnaści samaŭradu i šyrejšaja adpawiednaja intaresam danaj miajscowaści jaho praca, *tym mienšy i lahčejšy* aparat dziaržaŭny i šyrejšaje zacikaŭleńnie hramadzianstwa žyćciom hramadzkim. A čym bolšaje zacikaŭleńnie hramadzianstwa žyćciom hramadzkim, tym bolšaja pradukcyjnaść pracy hramadzkaj. Čym bolšaja pradukcyjnaść hrawadzkaj pracy, tym lepšy dabrabyt u krai.

Sučasny hminny samaŭrad u našym krai.

U 1919 hodzie polskim Hieneralnym Kamisaram Uschodnich ziamiel (našaha biełaruskalitoŭskaha kraju) wydany dekret ab samaŭradach na abšary našaha kraju. Zhodna z hetym dekretam wydany adpawiednyja zakony dla samaŭradaŭ wiaskowych hmin.

Skład wiaskowych hmin.

Pawodle hetaha zakonu wiaskowaja hmina składajecca: z wiosak, zaścienkaŭ, kalonijaŭ, asadaŭ miestačkowych, falwarkaŭ, dwaroŭ i chutaroŭ złučanych u adzin hminny administracyjny wokruh (art. 1).

Kožnaja administracyjnaja wiaskowaja hmina źjaŭlajecca adnačasna samaŭradawaj terytoryjalnaj adzinkaj i asobaj prawa publičnaha.

Siabry hminy.

Siabrami hminy źjaŭlajucca tyja asoby, katoryja majuć na terytoryi hminy niaruchomuju majemaść i pražywajuć u joj najmienš 3 miesiacy. Radziŭšyjasia na terytoryi Rečypaspalitaj Polščy i stała pražywajučyja na terytoryi hminy, najmienš 10 miesiacaŭ (art. 9).

Kožny siabra hminy maje prawa karystać z usich prawoŭ hminnych: pryjmać udzieł u wybarach hminnych, być wybranym na ŭradawaje hminnaje stanowišča i maje prawa karystać z usich hramadzkich, dabradziejnych hminnych ustanoŭ, a takža niasie i ŭsie, jak siabra, hminnyja ciažary (art. 11 i 13).

Orhany wiaskowych hminnych samaŭradaŭ.

Najwyšejšym orhanam samaŭradu wiaskowaj hminy źjaŭlajecca hminnaja Rada, wykanaŭčym orhanam hminnaj Rady źjaŭlajecca hminny Urad i padlahajučyja hminnamu uradu abwodowyja sołtysy i ich zastupniki.

Sposab wybaraŭ hminnaj Rady.

Dla prawiadzieńnia wybaraŭ u hminnyja samaŭrady jość asobny zakon (ustawa) — wybarnaja ordynacyja.

Ab wybarach u hminnyja samaŭrady daje raspараdžeńnie wyšejšaja dziaržaŭnaja administracyjnaja ŭłada na asnowie wybarnaj ordynacyi.

Pawodle hetaj wybarnaj ordynacyi kožnaja hmina dzielicca na niekalki wybarnych abwodaŭ. U kožny wybarny abwod wyznačajecca wybarny kamitet zaćwierdžany dziaržaŭnaj administracyjnaj uładaj. Hminny wybarny kamitet ustanaŭlaje pawodle śpisu wybarščykaŭ lik wybaru pradstaŭnikoŭ z kožnaha wybarnaha abwodu na hminnaje sabrańnie. U abwodach wybarami pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie kiruje abwadowy wybarny kamitet. Wybary pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie ŭ abwodach prawodziacca pawodle miajscowaha zwyčaju: — źbirajucca ŭsie wybarščyki ŭ pamieškańnie, wyznačanaje abwadowym wybarnym kamitetam, i wybirajuć ustanoŭleny hminnym wybarnym kamitetam lik pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie sposabam adkrytaha hałasawańnia—padymańniem, ruk—možna hałasawać i tajna,— ab hetym wyrašajuć sami wybarščyki.

Paśla wybaraŭ u abwodach pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie, hminny wybarny kamitet robić śpis usich wybranych pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie ŭwa ŭsich abwodach hminy i šyroka heny śpis apublikoŭwaje, wywiešwajučy jaho ŭwa ŭsich wybarnych abwodach dziela az-

Z biełaruskaha žyćcia.

Pasiedžańnie prezydyumu C. K. B. Ch.D. U niadzielu 30 śniežnia 1928 h. adbyłosia pasiedžańnie prezydyumu C.K.B.Ch.D., na jakim razhladalisia zajawy nowa ŭstupajučych asob u partyju Bieł. Chryść. Dem. Pryzydyum pastanawiŭ usich skłaŭšych zajawy pryniać u rady partyi, jak siabraŭ B.Ch.D.

Nowaja knižka. U kancy miesiaca śniežnia 1928 h. wyjšła z druku knižka pad nazowam „*За двадцаць пяць гадоў (1903—1928)*" Ant. Łuckiewiča. Źmiest hetaj knižki miž inšym cikawy i tym, što aŭtar jaje wielmi chwalić samoha siabie. Ci nia dziela hetaha jana i napisana? Da acenki padrabiaznaj hetaj knižki jašče wierniemsia druhim razam.

Dziŭnaja žurnalistyčnaja etyka. Niadaŭna wyjšaŭ z druku „Biełaruski Narodny Kalendar na 1929 h." Firma redaktara hetaha kalendara sprytna schawana ad wačej zwyčajnych „śmiarotnych". Užo sam fakt hety pakazwaje niešta nia dobraje: firma stvdajecca samoj siabie. I tolki pakazany „Hałoŭny skład" kalendara zdradžaje, što redaktaram i wydaŭcom nazwanaha kalendara jość nia chto inšy, jak pasoł Dr Janka Stankiewič, wiedamy ŭsim spadar.

Asoba dyplomawanaha dochtara filozofii zdawałasia-b musiła być parukaj za toje, što ŭ kalendary im redahawanym buduć zachawany ŭsie wymahańni kładzienyja žurnalistyčnaj etykaj. Na žal, sapraŭdnaść kaža niešta inšaje: redaktar „Narodnaha Kalendara" prosta pieradrukawaŭ ŭspadabanyja im artykuły z Haspadarčaha Addziełu našaje hazety („Bieł. Krynicy") i nidzie ani słowa nie zaiknuŭsia ab tym, skul usio heta jon maje. Dla poŭnaści dadać treba, što zaznačany tut fakt niedazwolenaha karystańnia našaj majemaściu pasłom Dr. J. Stankiewičam staŭsia ŭžo druhi raz. Pieršy raz, u 1926 h. (Kalendar na 1927 h.) my nia reagawali na heta, dumajučy, što redaktar kalendara byŭ u parazumieńni z aŭtaram pieradrukoŭwanych z našaje hazety haspadarčych artykułaŭ. Sioleta-ž zatoje my dziela śćwierdžańnia praŭdy źwiarnulisia prosta da inž. Ad. Klimowiča, našaha haspadarčaha supracoŭnika, z zapytańniem, ci da jaho, jak da aŭtara pieradrukoŭwanych artykułaŭ, chto-niebudź nie źwiartaŭsia z prośbaj dazwołu pieradruku jahonych pracaŭ. Adkaz byŭ, što nia tolki nijakaje prośby da jaho nichto nia škiroŭwaŭ, ale nawat hutarki ab danaj sprawie z im (inž. A. K-čam) nichto i nikoli nia mieŭ,

Zaznačajučy hety hoły fakt, my zdawolimsia pakul što skromnym tolki pytańniem na adpawiednyja miajscy, — kali ŭ biełaruskaj žurnalistycy buduć abawiazujučymi tyja-ž normy, jakija zdaŭna ŭžo zabawiazujuć cełу cywilizawany świet?

Z kulturna-aświetnaje pracy na wioscy. Šutaŭski Hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury Ašmianskaha pawietu, Smarhonskaj hminy, wiedamy šyroka z swajej enerhičnaj dziejnaści na niwie kulturna-aświetnaj, asabliwa ŭ halinie teatralnaj, z metaj ušanawańnia świata Nowaha Hodu, zarhanizawaŭ u swajej wioscy pradstaŭleńnie. Adyhrana była artystami-amatarami—siabrami Hurtka štučka ŭ čatyroch aktach p. z. „Nia rozumam ściamiŭ a sercam". Ihralniki wykanali swaje roli amal što dobra.

Hladzielnikami, jak zaŭsiody, była chata, jak kažuć, bitkom nabita.

Paśla pradstaŭleńnia adbylisia da poznaj nočy skoki.

U arhanizacyi spektakl—wiečaryny nia mała dapamoh Šutaŭskim siabram Instytutu zaŭsiody rupny i enerhičny hr. Wajciech Šutowič.

Čeść pracaŭnikam na biełaruskaj praświetnaj niwie!

Z Niezaležnaj Litwy.

Litoŭski ŭrad zhadžajecca padpisać pratakoł ab nieadkładnym uwachodzie ŭ žyćcio dahaworu Kelloga. Z Koŭna (Elta) pawiedamlajuć, što litoŭski ŭrad atrymaŭ praz swajho pradstaŭnika ŭ Maskwie Bałtrušajtisa ad uradu SSRR. kopiju taje prapazycyi, jakaja padana ŭradam SSRR. Polščy dziela padpisańnia pratakolu ab nieadkładnym uwachodzie ŭ žyćcio prociŭwajennaha dahaworu Kelloga. Litoŭski ŭrad paznajomiŭšysia z źmiestam prajektawanaha pratakołu pastanawiŭ pryłučycca da jaho. Zahraničny ja hazety padajuć, što litoŭski ŭrad maje namier źwiarnucca da bałtyckich dziaržawaŭ z prapanowaj, kab i jany pryłučylisia da hetaha pratakołu.

z Polščy

U Polščy z dniom 1 studnia 1929 h. uwajšło ŭ žyćcio rasparadžeńnie Prezydenta ab arhanizacyi ahulnych sudoŭ. Pawodle hetaha zakonu arhanizacyja sudoŭ pradstaŭlajecca woś tak:

Mirawyja Sudy.

Hetyja Sudy, jakija paŭstanuć u niekatorych hminach, buduć razhladać sprawy da 200 zł., wyklučajučy sprawy: a) weksalowyja i inšyja źwiazanyja z cennymi papierami, b) ab prawie na niaruchomaść, prawie hipoteki i h. d. c) u jakich pazwany (adkaznaja starana) źjaŭlajecca kazna—publična-praŭnaja asoba. Zacikaŭlenyja starony adnak (wyklučajučy sprawy aznačany litaraj b) mohuć zaklučać zhodu pierad mirawym sudom u sprawach da 1000 zł. Takaja zhoda padlahaje prawu egzekucyi (wykanańniu)

Mirawy Sudździa wybirajecca.

Wybranym moža być kožny hramadzianin Polskaj Respubliki, majučy skončanych 30 hadoŭ žyćcia, dobraha charaktaru i ŭ poŭni hramadzkich prawoŭ, umiejučy papolsku hawaryć i pisać, z adukacyjaj prynamsi 6 klas dziaržaŭnaj siarednіaj škoły. Wybirajecca sudździa na 5 hadoŭ. Słužba hetaja jość hanarowaja, adnak Mirawy Sudździa moža atrymać naharodu za adarwańnie ad swaich asabistych zaniatkaŭ.

Pasły ŭ Sojm i Senat, znachodziačyjasia ŭ čynnaj słužbie wajskowyja, dziaržaŭnyja i samaŭradawyja ŭradoŭcy, adwakaty, nataryjusy, urešcie duchoŭniki i zakonniki nia majuć prawa być wybranymi.

Haradzkija Sudy.

Apelacyjnyja žałaby na pastanowy Mirawych Sudoŭ buduć razhladać — akančalna — Sudy Haradzkija. Jany źjaŭlajucca i 1-aj instancyjaj adnosna sprawaŭ ab majemaściach da 1000 zł. (taksama weksalowyja sprawy) i adnosna nia ślubnaha baćkoŭstwa (alimenty), niezaležna ad raźmieru pretensii.

Akružnyja Sudy.

U Sudoch Akružnych sprawy da 10.000 zł. razhladaje adzin sudździa, wyšej 10.000 zł.— trybunał z 3-ch sudździaŭ.

Mejštowič padniaŭ na paŭnočna-ŭschodnich akrainach (biełaruska-litoŭskich ziemlach —red.) rad pracesaŭ pseŭdokomunistyčnych byccam proci apinii Piłsudskaha. U hetaj staćci hawoгycca dalej, što p. Mejštowič u hetaki šposab chacieŭ zabiaśpiečyć sabie supakoj pierad byccam pahražajučaj kamunistyčnaj niebiaśpiekaj tam, dzie jakraz jaho znachodziacca majontki!

Hetyja, jak Palaki kažuć, „wynurzenia" dla nas wielmi cennyja, bo kali heta jość praŭdaj, pakazywajuć jany pryčyny pryklejwańnia da biełaruskaha adradženskaha ruchu kamunistyčnaha chwościka, jak heta spatykajem wielmi často na staronkach polskaj endeckaj i abšarnickaj presy.

„Robotnik" pišačy ab hetaj staćci dachodzić da wywadu, što paśla hetych wyjaśnieńniaŭ treba abawiazkawa pačać rewiziju pracesu Hramady. Heta samaje kaža i „Kurjer Wilenski".

Piśmo ŭ Redakcyju.

PAWAŽANY PANIE REDAKTAR.

Nie admoŭciesia nadrukawać nastupnaje:

Budučy wiernym synam katalickaha kaściola i pračytaŭšy wiedamy zahad Arcybiskupa Jałbžykoŭskaha ja pryjšoŭ da pierakanańnia, što:

1) Zabarona Arcybiskupa maje charaktar palityčny i skirawany proci ŭsiaho Biełaruskaha Narodu.

2) Zakidy balšawizmu i indyferentyzmu ŭ tej zabaronie na ničym nie abapiorty i abličany na ciemnatu niekatoraj častki našaha sialanstwa.

3) Zahad Arcybiskupa ŭ swaich skutkach pašyraje nienawiść i kanflikty miž polskim duchawienstwam i našym Narodam.—Dziela skazanaha ŭwažaju, što Biełarusy pawinny na zahad Arcybiskupa adkazać uzdwojenaj enerhijaj u swajej nacyjanalnaj pracy, pašyreńniem „B. Krynicy" i ŭwachodam u B. Ch. D.

Pryłučaju pry hetym deklaracyju ŭ C. K. B. Ch. D. z prośbaj pryniać mianie ŭ siabry.

Alijaš Buša.

30-XII-28.

---

najamleńnia i apawiaščeńnia wybarščykam (praduhledžana wybarnaj ordynacyjaj)

Pa zakančeńni apawiaščeńnia—publikacyi śpisu pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie,—hminny wybarny kamitet sklikaje ŭsich pradstaŭnikoŭ na hminnaje sabrańnie dziela wybaru hminnaj Rady. Hminnuju Radu wybirajuć tolki siabry hminnaha sabrańnia. Siabry hminnaha sabrańnia ŭkładajuć śpiski kandydataŭ na siabraŭ hminnaj Rady i sami na hetyja śpiski hałasujuć sposabam tajnaha hałasawańnia.

Na radnaha ŭ hminnuju Radu moža być wybrany i nia siabra hminnaha sabrańnia. Mandaty siabraŭ hminnaj Rady raździalajucca padličeńnieŭ hałasoŭ takim sposabam, jak i ŭ wybarach u Sojm.

Rada hminnaja składajecca nia mienš jak z 12 asob.

Wybary hminnaj Rady zaćwiardžaje dziaržaŭnaja administracyjnaja ŭłada. Rada hminnaja wybirajecca na praciah 3-ch hadoŭ, ale moža być raspuščana dziaržaŭnaj administracyjnaj uładaj i raniej. Rada hminnaja wybiraje ŭrad hminny:—wojta, jaho zastupnika i łaŭnika, sposabam hałasawańnia tajnaha, zwyčajnaj bolšaściaj hałasoŭ. U skład hminnaha ŭradu mohuć być wybrany i nia siabry hminnaj Rady.

Wybary wojta i jaho zastupnika wymahajuć zaćwierdžańnia ad dziaržaŭnaj administracyjnaj uładaj. Kali administracyjnaja ŭłada nie zaćwierdzić wojta abo jaho zastupnika, wyznačajucca nowyja wybary, a kalib i ŭ druhich wybarach wybranyja wojt abo jaho zastupnik byli nie zaćwierdžany, tady henaja ŭłada naznačaje wojta abo jaho zastupnika, katory ŭradując da taho času, pakul nia budzie zaćwierdžany kandydat wybrany hminnaj Radaj (art. 41)

Urad hminny spaŭniaje swaje abawiazki da kanca kadencyi Rady, h. zn. praz 3 hady. Paśla wybaraŭ nowaj Rady wybirajecca i nowy ŭrad, choć-by i wyznačany administracyjnaj uładaj (art. 40)

Skład hminnaj rady.

Rada hminnaja składajecca z wybranych da jaje siabraŭ i hminnaha ŭradu:—wojta, jaho zastupnika i łaŭnika.

Radny, wybrany na siabru hminnaha ŭradu i zaćwierdžany administracyjnaj uładaj, traćić swoj mandat siabry hminnaj Rady, na jaho miejsca ŭwachodzić u Radu nastupny kandydat wybarnaha śpisku (art.18).

Radny nia maje prawa zajmać płatnaha stanowišča ŭ hminnym uradzie, a takža nia moža mieć dahaworaŭ z hminaj: arendnych, pradpryjemstwawych i inšych (art. 20 i 21).

Hetaja zabarona abawiazuje takža wojta, jaho zastupnika i łaŭnika.

Kruh dziejnaści.

Rada hminnaja źjaŭlajecca pradstaŭnikom hminy. U sprawach, naležačych da kruhu dziejnaści hminy, Rada hminaja jość orhanam uchwaładaŭčym i kantralujačym (art. 22). Z hetaha widać, što da kompetencyi Rady hminnaj naležyć kruh dziejnaści wiaskowaj hminy praduhledžany art. 15 hminnaj ustawy, a imiena:

1. Kiraŭnictwa hminnaj majemaściaj, dachodami i raschodami;
2. Prawodžańnie i ŭtrymliwańnie hminnych daroh, mastoŭ i placoŭ:
3. Utrymliwańnie hminnych srodkaŭ kamunikacyj;
4. Zakładywańnie i ŭtrymliwańnie roznych ustanowaŭ datyčačych materjalnaha dabrabytu: elektryfikacyja, kanalizacyja, wadaprawody i inš.;
5. Apieka nad biednymi, zakładywańnie, utrymliwańnie prytułkaŭ;
6. Zakładywańnie i ŭtrymliwańnie bojniaŭ i tarhowych rynkaŭ (placoŭ);
7. Padtrymliwańnie miajscowaha ziemlarobstwa, promysłu, handlu, ramiasła i kooperacyi;
8. Padtrymliwańnie i pašyrańnie duchowaj kultury, zakładywańnie škoł, bibliatek, čytalniaŭ, narodnych damoŭ i h.p.;
9. Nahlad i apieka nad publičnaj abyčajnaściaj. (d. b.).

Kožny świedamy Biełarus, biaz roźnicy relihijnaj, prynaležnaści wypisywaje, čytaje, pašyraje dy zaachwočwaje inšych da wypisywańnia i čytańnia swajej sialanskaj hazety „Biełaruskaj Krynicy," a tak-ža akuratna prysyłaje za jaje hrošy!

Dalejšaj nowaściaj jość uwiadzieńnie ŭ Akružnyja Sudy „hanarowych sudździaŭ“, katoryja buduć uwachodzić u skład Trybunału Akružnych Sudoŭ.

Takimi sudździami hanarowymi mohuć być i asoby, karystajučyja ŭ poŭni z prawa polskaha hramadzianstwa, majučyja 30 hadoŭ žyćcia, wa!adajučyja polskaj mowaj u hutarcy i piśmie i majučyja wyšejšuju aświetu. Ministr sprawiadliwaści naznačaje ich na 3 hady, atrymaŭšy apiniju ad prezesa apelacyjnaha Sudu.

Akružnyja Sudy źjaŭlajucca apelacyjnaj instancyjaj u adnosinach da Sudoŭ Haradzkich Arhanizacyja Sudoŭ Apelacyjnych i Najwyšeha Sudu nie adbiahaje ad formy sučasnaj i datyčyć tolki praŭnikaŭ.

Z zahranicy.

U **S.S.R.R.** kamunistyja, jak my ŭžo nia raz pawiedamlali, paswarylisia. Špiarša źjawiłasia apazycyja Trockaha z lewaha boku, a paśla paŭstała apazycyja i z prawaha boku. Ciapier tyja kamunistyja, katoryja trymajuć u S.S.R.R. u swaich rukach uładu, starajucca pahadzicca z apazycyjaj lawicy, bo zmahacca na lewa i na prawa, wiedama-ž, trudna. Peŭnie-ž, dziela hetaj pryčyny Stalin pastaraŭsia dahadzić Trockamu, dajučy zahad ab mahčymaści pierajechać jamu z nad hranicy Turkiestanu ŭ najpiakniejšuju kupalnuju miajscowaść na paŭdni Sawietaŭ. U kruhoch partyjnych uważajuć hety krok Stalina za sprobu źbliżeńnia z Trockim, ale Trocki pakul što trymajecca swajho stanowišča.

— Urad S. S. R. R. jak padaje Pat 2-I siol. h. uručyŭ polskamu uradu praz pradstaŭnika Polšcy ŭ Maskwie notu, u jakoj prapanuje padpisańnie pratakołu ŭ sprawie nieadkładnaha ŭwiadzieńnia ŭ żyćcio prociŭwajennaha dahaworu Kelloga.

U **Afhanistanie** rewolucyja nia spyniajecca. Hazety padajuć, što tam adbywajucca nawat bai. U adnym bai ŭ Kabuli harmatnaja kula trapiła ŭ anhielskaje pasolstwa. Pryčyny rewolucyi ŭ Afhanistanie jość tyja, što karol Amanulach chacie nadta skora pierarabić swaju azijackuju dziaržawu na sposab eŭropejski. Ale musić niekataryja z dziaržawaŭ, jak susiedka Anhlija ŭ Indyjach, a moża Rasieja abo Turcyja nia wielmi chacieli bačyć hetaha postupu ŭ Afhanistanie i pamahli praciŭnikam reformaŭ karala Amanulacha. Rewolucyjanery żadajuć adklikańnia ŭsich nowych źmienaŭ i wiarnuć usie staryja abyčai ŭ krai.

U **Persii** hetymi dniami taksama wybuchnuła paŭstańnie. Hazety padajuć, što perskaje paŭstańnie biazsumliŭna jość źwiazana z paŭstańniem u Afhanistanie.

Piśmo ŭ Redakcyju.

Pawažany hr. Redaktar!

Nie admoŭcie źmiaścić u Wašaj hazecie nastupnaje:

Ahulny schod Biełaruskaha Dabradziejnaha T-wa ŭ Wilni byŭ wyznačany Uradam T-wa na 19 śniežnia 1928 h. Dziela taho, što heta było zroblena biez parazumieńnia z Rewizyjnaj Kamisijaj Dabradziejnaha T-wa, apošniaja zažadała ad uradu adklikańnia schodu na studzień 1929 h., matywujučy swaje damahańni tym, što, zhodna statutu, aperacyjny hod kančajecca 31 śniežnia, paśla čaho i pawinien adbycca zwyčajny ahulny schod, na jakim dajecca hrašowaja hadawaja sprawazdača.

Na padstawie hetaha ad imia Uradu Dabr. T-wa 17 śniežnia 1928 h. było padadziena pawiedamleńnie Haradzkomu Staraście ab tym, što z powadu techničnych pryčyn Ahulny Schod T-wa pieranosicca na 20 studzienia 1929 h., ab čym adnačasna była pawiedamlena i Rewizyjnaja Kamisija.

Adnak-ža 19 śniežnia častka siabroŭ Dabr. T-wa, padčas prymusowaje adsutnaści bolšaści siabraŭ Uradu T-wa, paklikanych administracyjnym paradkam u Haradzkoje Starostwa, adbyła Ahulny Schod biez zasłuchańnia sprawazdačy, jak Uradu, tak i Rewizyjnaj Kamisii, na hetym schodzie byŭ wybrany nowy Urad.

Ab tym, što Schod pieraniesieny na 20 studzienia 1929 hodu sabraŭšymsia było wiedama.

Papiaredni Urad Dabradziejnaha T-wa maje prawa ŭważać swaje paŭnamoctwy niaskončanymi datul, pakul nia daść sprawazdačy ab swajej dziejnaści zakonnaj Ułdzie T-wa — Ahulnamu Schodu, i tamu ličyć nieabchodnym sklikańnie zwyčajnaha Ahulnaha Schodu Biełaruskaha Dabradziejnaha T-wa na wyznačany termin, h. zn. na 20 studzienia 1929 h.

Hetaje piśmo źjaŭlajecca adkazam na šmatlikija pytańni, z jakimi źjaŭlajucca da nas siabry T-wa ŭ sprawie Schodu.

Z pašanaju

Staršynia Uradu Biełaruskaha Dabradziej-

30. XII. 28 h. naha Twa *H. Šyrma.*

DA NAS PIŠUĆ.

„DZIEŃ DLA BIEŁARUSAŬ“.

Kluščany, Świancianskaha paw. I ŭ nas jak i ŭsiudy ŭ Wilenskaj dyecezii ŭ niadzielu 16-ha śniežnia s. h. byŭ „Dzień dla Biełarusaŭ“. Našy ludzi nazwali hetak hetu niadzielu dziela taho, što ni ab čym i nikoli ŭ toj i ŭ nastupnyja dni tak žywa ŭ nas nie hawaryli, jak tolki ab Biełarusi i Biełarusach. Nia wiedaju, što dumali tyja pany dobraha dla Biełarusi zrabić, kali daradžali Arcybiskupu wydać heny „słaŭny“ list; ale zrabili dyk sapraŭdy d o b r a. Ciapier u nas dyk tolki ab Biełarusi i haworać. My tut užo i dumajem, što musić naš Arcybiskup-mitrapalit wilenski pačaŭ Biełarusaŭ lubić, kali takuju dla ich robić prapahandu.

Naš probašč ciapierašni, kažuć, nazywaje siabie Palakom. A chto jon jość, dyk Boh jaho wiedaje. Heny l i s t arcybiskupski nia tolki pračytaŭ, ale i „wytłumačyŭ“, bo wiedama-ž, što my tut ludzi „ciomnyja“. Strašyŭ, jak tolki moh, ale ludzi našy niejak nia spužalisia, bo, jak ja čuŭ, dyk lik padpiščykaŭ na „B. Krynicu“ ŭ nas nia to što nia mienšaje, a naadwarot, p a w i a l i č w a j e c c a!

Na Kalady byŭ u nas pasoł biełaruski hr. Albin S t e p o w i č i hawaryŭ z sialanami ab usich sprawach. Kab pasłoŭ našych było bolš, dyk by i pryjaždžali jany da nas časciej i radzili-b nam bolš. Ale i za heta im dziakujem. Na druhich wybarach, dyk usie hurtam budziem wybirać b i e ł a r u s k i c h pasłoŭ; Palakoŭ bolš wybirać nia budziem.

Na apošnich wybarach, dyk naš wučyciel polski ad čaławieka da čaławieka chadziŭ i strašyŭ usio, što choć budzie hałasawać za Nr 18, toj budzie aryštawany. Za toje šmat chto i pabajaŭsia. Ciapier dyk užo wiedajem, što z a w y b a r y n i c h t o a r y š t a w a n y b y ć n i a m o ž a, a ad našaha wučyciela „wučycca“ niama čaho, bo jon sałhaŭ. Woś tabie i wučyciel! Jak jamu možna ciapier wieryć i jak ad jaho možna, dawiedacca praŭdy, kali niawiedama, kali jon kaža praŭdu, a kali łže.

Kaliści byŭ u nas dobry kaścielny i narodny chor. Paśla ŭsio niejak źwiałosia. Ciapier pačynajuć na nowa wučycca. Daj Boža im ščaście. Moža ž choć śpieŭ budzie ludziej ciahnuć da kaścioła, bo nawuki našaha probašča ludziej tudy nia ciahnuć. Bo i jakža: na ambonie tolki i hawora ab Żondzie i Polšcy. Ab wiery, dyk susim mała. Za toje ludzi celuju nawuku, a nawat i Imšu św. stajać na rynku. Abraza Božaja i tolki. Moža-ž palepšaje. Prynamsia ŭ niadzielu 23.III.28. skazaŭ probašč naš nawuku susiom p a k a t a l i c k u. Moža za toje, što ŭ kaściele było šmat świadomych biełaruskich intelihientaŭ: pasoł A. Stepowič, wiarnuŭšyjsia z-zahranicy naš źiamlak inżynier A. Klimowič i inš.

Na Kalady našy „Palaki“ swajej hadoŭli ładzili tut niejkija „kamadyjki“. Pa hulniach maładzioż paŭpiwałasia i pabiłasia da krywi. Z špitala zrabili „Narodny Dom“. Bywała ŭzimku možna było pahrecca tam, a ciapier dyk horš. Woś jakija našy biedy!

W. M.

CHOČAM PRACAWAĆ NA RODNAJ NIWIE!

Šerešewa, Pružanskaha paw. Naša miastečka jak-by i Boham zabyta; nichto siudy z biełaruskich dziejačoŭ ani zahlanie. Musić biełaruskija dziejačy i nia wiedajuć, što ŭ nas tak-ža žywuć Biełarusy. Kali heta dla Was, biełaruskija dziejačy, niawiedama, dyk ja Wam skažu, što ŭ našym miastečku i ŭ wakolicach—čyściusieńkija Biełarusy. Nie zważajučy na toje, što ŭ našych wakolicach nikoli jašče nia było widać ani biełaruskaha pasła, ani inšaha jakoha biełaruskaha dziejača—sialanie našy, a asabliwa moładź, nacyjanalna świadomyja. Adna biada, što siarod našaj wiaskowaj moładzi niama świadamych Biełarusaŭ intelihientaŭ. Intelihienty z našych wakolicaŭ to jość, ale jany ciapier nie pryznajucca, što jany Biełarusy. Naša moładź zadumała ciapier, kab heta jak adkryć bibliateku, ale, wiedama, da hetaha treba choć adnaho światlejšaha čaławieka, a takoha ŭ nas niama— wyraklisia nas, dyk my pastanawili źwiarnucca da redakcyi „Biel. Krynicy“, kab nam daradzilі, jak adkryć bibliateku.

Č—ka.

Ad Redakcyi: Kali ŭ was jość 3-ch świedamych Biełarusaŭ, to užo možacie pačać lehalnuju, kulturna-praświetnuju biełaruskuju pracu. Zarhanizujcie hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury. Pratakoł ab zarhanizawańni hurtka B. I. H. i K. pryšlicie ŭ centralu B. I. H. i K. u Wilniu, Zawalnaja wul. 7. Kab lahčej Wam było heta ŭsio zrabić, wysyłajem dla was statut i instrukcyju Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury. U instrukcyi dakładna pakazana, jak arhanizawać bibliatečki.

„STRZELCY“

Astryna, Lidzkaha paw. U nas žywuć tak-ža Biełarusy, jak i ŭwa ŭsim Lidzkim pawiecie. Arhanizacyi swajej biełaruskaj jašče niama, chacia takaja ŭžo mahła-b być, bo świedamaść biełaruskaja praniknuła ŭ wiaskowyja sialanskija chaty i tut. Jość u nas polskaja arhanizacyja „Strzelcy“, ale tudy susim mała chto zahladaje, a ab tych, katoryja i zahladajuć, dyk niama čaho i skazać. Heta takija ludzi, katoryja sami nia wiedajuć, što robiać i nia wiedajuć, chto jany.

Mikita Wiaskowy.

PARA PRAČNUCCA I BRACCA DA PRACY

Karaloŭcy, Wojstamskaj woł., Wialejskaha paw. Naša wioska takaja wialikaja, što ŭ nia ŭstupaje swajej wialikaściaj i miastečku. U našaj wioscy ŭsie prawasłaŭnyja. Świedamaść nacyjanalnaja ŭ nas krepkaja. Ad staroha da małoha ŭsie znajuć, što jany Biełarusy. Adna biada, što naša moładź špić i nie parupicca załažyć biełaruskaj arhanizacyi.

Darahaja moładź! hodzi spać, para pračnucca i bracca da pracy. — Zarhanizuj u swajej wioscy hurtok Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury, wypišy ŭ swaju arhanizacyju biełaruskuju hazetu, kupi biełaruskuju knižku i takim čynam pačni budawać sabie lepšaje zaŭtra. Hrošy na hetyja sprawy možna znajści ŭ samych-ža siabie. — Treba kinuć pić harełku, a tyja hrošy, jakija iduć na hetuju atrutu-harełku, addać na hazetu i knižku. Harełka dawodzić da taho, što adny druhim bjuć hałowy, a hazeta i knižka nawučać, jak treba pracawać, kab paprawić swoj łos. Dyk da pracy, darahaja moładź!

Wiaskowy.

Usiačyna.

U Sawietach i zimna i horača. Na Ukrainie ciapier wialikija marazy, jakija dachodziać da 25 hradusaŭ, adnačasna ŭ Krymie temperatura dachodzić da 15 hradusaŭ ciapła. Reki pawychodzili z swaich bierahoŭ i pazaliwali miesty. A ŭ paŭnočnaj Sibiry marazy dachodziać da 52·62 hradusaŭ.

Wybuch hazu. Niadaŭna ŭ Londanie, u centry miesta, zdaryŭsia strašny wybuch (uzryŭ) hazu. Uzryŭ byŭ taki silny, što wyrwaŭ kusok wulicy. U wyniku čaho astaŭsia zabitym 1 rabotnik i 17 ciažka ranienych.

Nowaja chwaroba ŭ Hrecyi. U Makiedonii pajawiłasia niejkaja nowaja chwaroba, katoraja da hetaha času nia była wiedamaj wučonym. Ludzi pamirajučyja ad hetaj chwaroby paśla śmierci čarniejuć pa cełym ciele.

Pryjmajecca padpiska na sielska-haspadarčuju časopiś

„CAXA“

na 1929 hod.

Usie hadawyja padpiščyki, wysłaŭšyja płatu da 15 lutaha, atrymajuć aprača numaroŭ „Sachi“ jašče 2 probki zawadzkaha nasieńnia i knižku z sialanskaje biblioteki „J a k p a l e p š y ć p i a š č a n u j u h l e b u“.

Tyja padpiščyki jakija pryšluć adnym pierakazam padpisku na piać numaroŭ — šosty dastanuć darma.

Hadawaja padpiska—3 zł., na paŭhodu 1.75

Adres Redakcyi: Wilnia, wul. Św. Anny 2—3.

Redaktar Jan Paźniak. Biel. Druk. im Fr. Skaryny. Wilnia, Ludwisarskaja 1. Wydawiec Albin Stepowič.